

Biznes w Ekonomii Społecznej

Rafał Urbaś

Słów kilka o tym co się wydarzy:

Moduł I:

1. Powiemy sobie czym jest Ekonomia Społeczna /ES/
2. Jakie funkcje posiada ES
3. Kogo możemy nazwać Podmiotami Ekonomii Społecznej /PES/
4. Co to jest otoczenie biznesowe PES
5. Będzie o szansach i zagrożeniach dla PES i Biznesu

Słów kilka o tym co się wydarzy:

Moduł II:

1. Usługi użyteczności publicznej – co to takiego
2. Jak należy rozumieć działalność komercyjną PES
3. Największe wyzwania w prowadzeniu działalności komercyjnej PES

Słów kilka o tym co się wydarzy:

Moduł II:

1. Czym jest CSR
2. CSR, ale co chodzi? Czyli kto z kim i za ile...
3. Poziom wdrażania CSR w Polsce
4. Miejsce PES w CSR
5. Szansa współpracy PES z Biznesem w ramach CSR – realna możliwość czy mrzonki

Zanim jednak rozpoczniemy dwa zdania wprowadzenia... no może 4:

Gospodarkę można podzielić na następujące sektory:

- **prywatny** (komercyjny) – nastawiony na zysk właściciela
- **publiczny** – nastawiony na objęcie zasięgiem ogółu
- **społeczny** – nastawiony na realizację celów społecznych /czy to jest trzeci sektor?/

Sektor społeczny tradycyjnie dzielony jest na:

- **spółdzielczy** – różnego rodzaju spółdzielnie (co nie jest takie w sumie oczywiste)
- **wzajemnościowy** - pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych
- **non-profit** (stowarzyszenia, fundacje, organizacje samorządu pracowniczego i zawodowego oraz wyznaniowe)

Znane czy nieznane czyli **skąd to się wzięło**

- Komitety budowy domów ludowych, bibliotek, świetlic, remiz, kościołów
- Organizacje samorządu pracowniczego
- Spółdzielczość chłopska (produkcyjna, handlowa)
- Spółdzielczość rzemieślnicza (produkcyjna, handlowa)
- Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych
- Kasy Oszczędnościowe, Kasy Pożyczkowe

Gdzie ES jest formalnie osadzona?

„Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej”.

/źródło: Art. 20. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku/

Funkcje ekonomii społecznej

- Zatrudnieniowa i aktywizująca
- Integrująca
- Zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej
- Demokratyczna
- Przedkładania interesu członków, pracowników lub społeczności lokalnej ponad kapitał

Koncepcja społecznej gospodarki rynkowej zrodziła się jako krytyka zarówno kapitalizmu, jak i gospodarki centralnie sterowanej. „Przymiotnik społeczna miał zaś wskazywać jedynie na to, że gospodarka rynkowa nie jest celem samym w sobie, lecz zawsze powinna mieć społeczny charakter”.

Zmiana orientacji, o co tutaj chodzi czyli o Nowej Gospodarce słów kilka

„Cechą charakterystyczną nowej gospodarki społecznej jest stopniowa rezygnacja z działań ukierunkowanych jedynie na swoich członków, jak w przypadku tradycyjnych instytucji gospodarki społecznej (spółdzielnie, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, stowarzyszenia) i skierowanie działalności w kierunku odbiorców/beneficjentów zewnętrznych” .

/źr. E. Leś, Nowa gospodarka społeczna. Wybrane koncepcje, kwartalnik Trzeci Sektor 2005, nr 2, s. 3/

W tradycyjnym modelu społecznej, beneficjent jest biernym odbiorcą środków redystrybuowanych centralnie. Nowa gospodarka w centrum stawia aktywizację i reintegrację osób wykluczonych, nie tylko społecznie.

Czy mamy oficjalną definicję Ekonomii Społecznej?

„Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu”.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, Warszawa 2014

Podmioty gospodarki społecznej: jak to dzielimy

- Samodzielne
- Nakierowane na integrację społeczną
- Świadczące usługi „społecznie cenne”
- Korzystające ze zróżnicowanych zasobów i sposobów działania:
 - rynkowa działalność komercyjna
 - środki publiczne w postaci dotacji
 - środki społeczne: darowizny, praca społeczna

Główne typy Podmiotów Ekonomii Społecznej

- Przedsiębiorstwa społeczne /spółdzielnie socjalne/
- Podmioty reintegracyjne /KIS, CIS, WTZ/
- Podmioty działające w sferze pożytku publicznego /organizacje pozarządowe prowadzące działalność odpłatną i nieodpłatną pożytku publicznego; podmioty te mogą stać się przedsiębiorstwami społecznymi, o ile podejmą działalność gospodarczą w pewnym zakresie, podejmując również zobowiązania statutowe odnośnie do dystrybucji zysku/
- Podmioty sfery gospodarczej:
 - organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą
 - Zakłady Aktywności Zawodowej
 - spółdzielnie (cel zatrudnieniowy)
 - pozostałe spółdzielnie (konsumenckie, wzajemnościowe)

Flagowy Okręt Ekonomii Społecznej czyli Przedsiębiorstwo społeczne

„Przedsiębiorstwo uznaje się za społeczne, gdy jego działalność opiera się głównie o cele społeczne, a zyski w założeniu są reinwestowane we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców lub właścicieli”

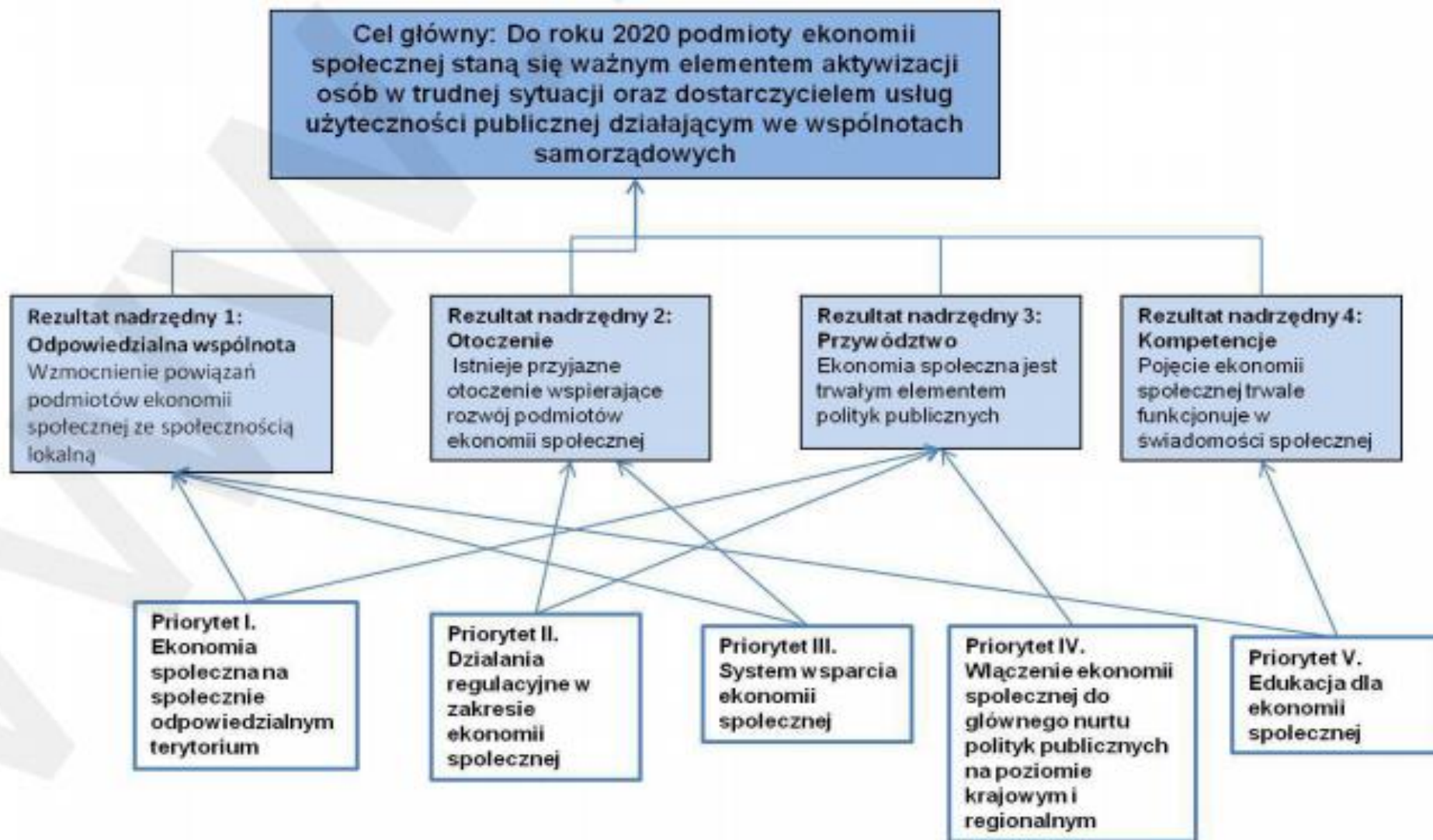
/źr. J. Wołoszyn, E. Stawicka, M. Ratajczak, Społeczna odpowiedzialność małych i średnich przedsiębiorstw agrobiznesu z obszarów wiejskich Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Wydział Nauk Ekonomicznych Katedra Ekonomiki Edukacji, Komunikowania i Doradztwa Wydawnictwo SGGW Warszawa 2012 , s.15/

The background of the slide is a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered around the edges. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance.

**ALE CZY KTOŚ
MA NA TO
JAKIŚ**

POMYSŁ?

KRAJOWY PROGRAM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ (12.08.2014)

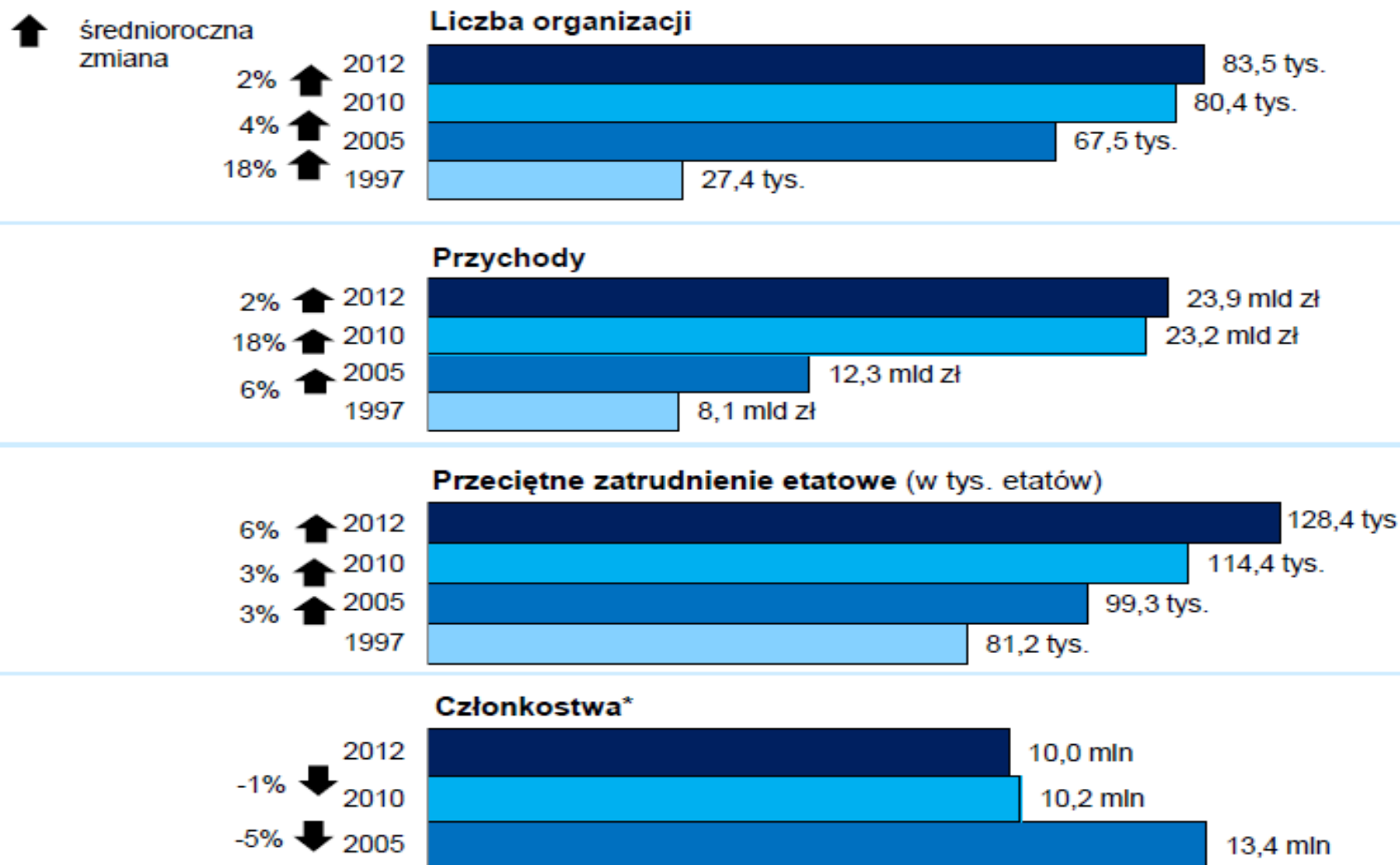
Polska Gospodarka Społeczna czy był tam potencjał

	Polska	Zachód
Potencjał zatrudnieniowy	3-4% wszystkich zatrudnionych	7-9% wszystkich zatrudnionych
Dominujący subsektor	spółdzielczy	non-profit
Charakter	głównie zatrudnieniowy	głównie świadczenie usług na zewnątrz
Model	tradycyjny	nowy

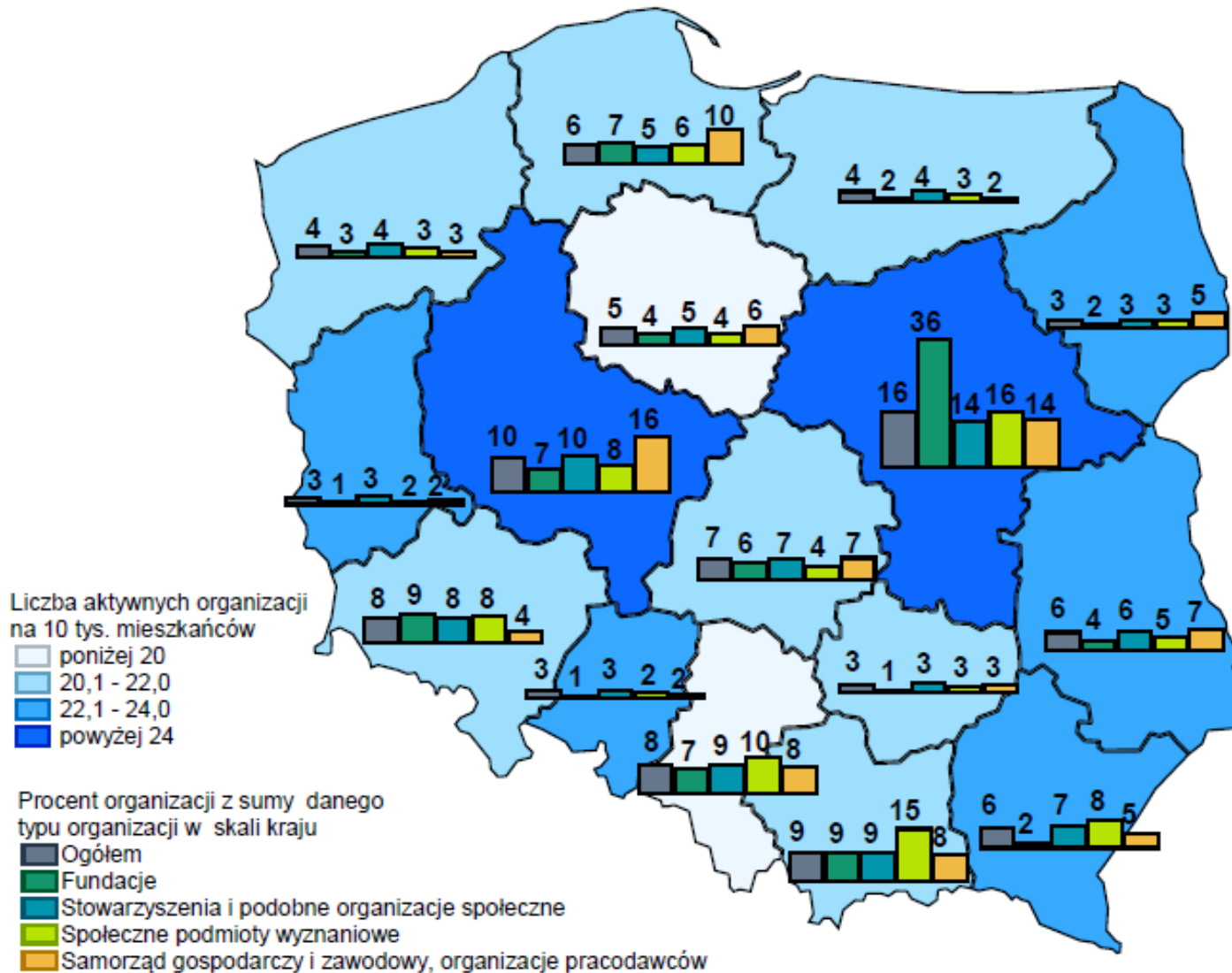
Badanie „Tu jest praca”, Krajowe Obserwatorium Gospodarki Społecznej ISP PAN, 2005

Polska Gospodarka Społeczna czy jest tam potencjał

Wykres 1. Liczba organizacji, przychody, zatrudnienie i baza członkowska badanych organizacji trzeciego sektora w latach 1997-2012

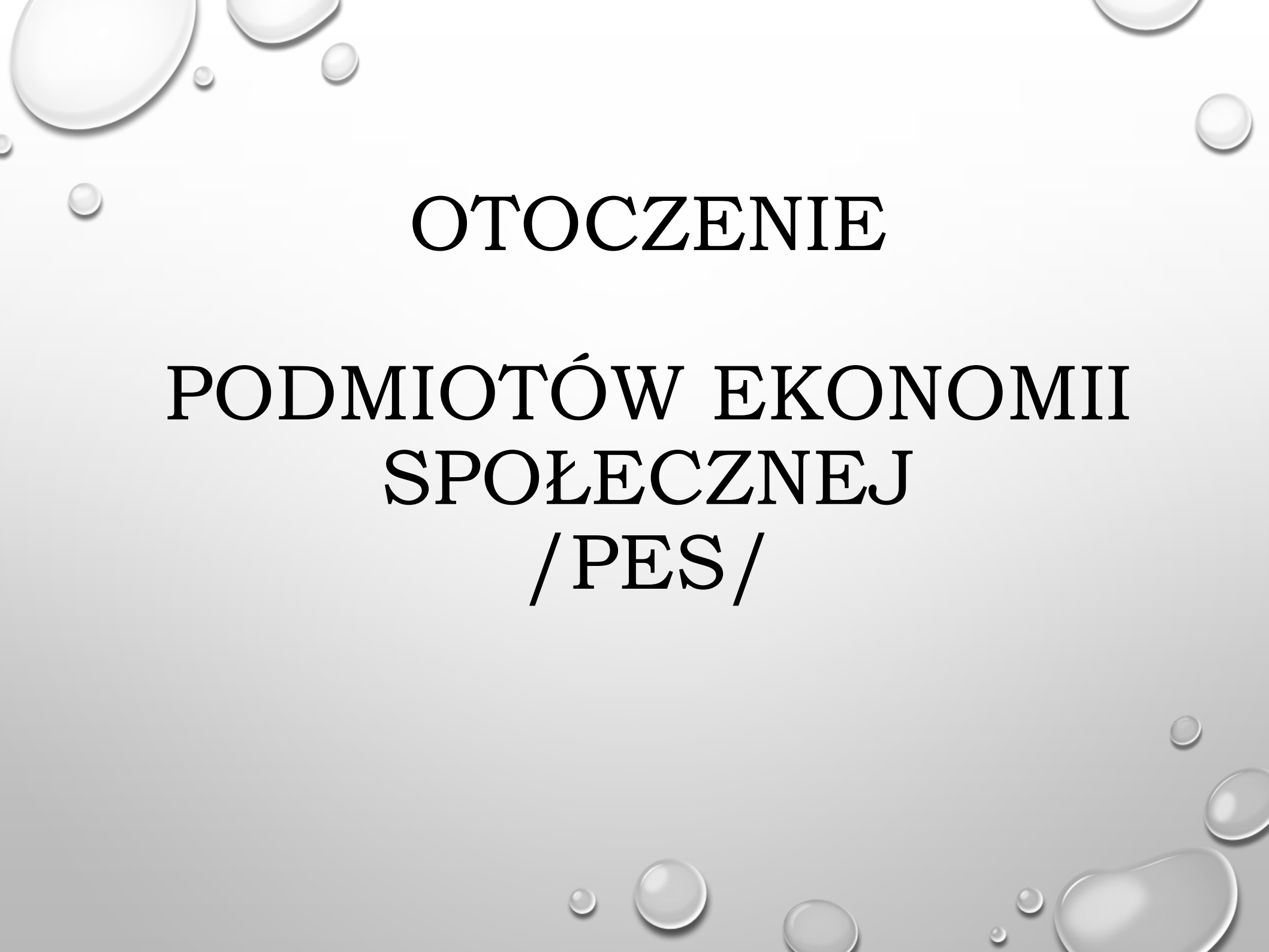

Polska Gospodarka Społeczna czy jest tam potencjał

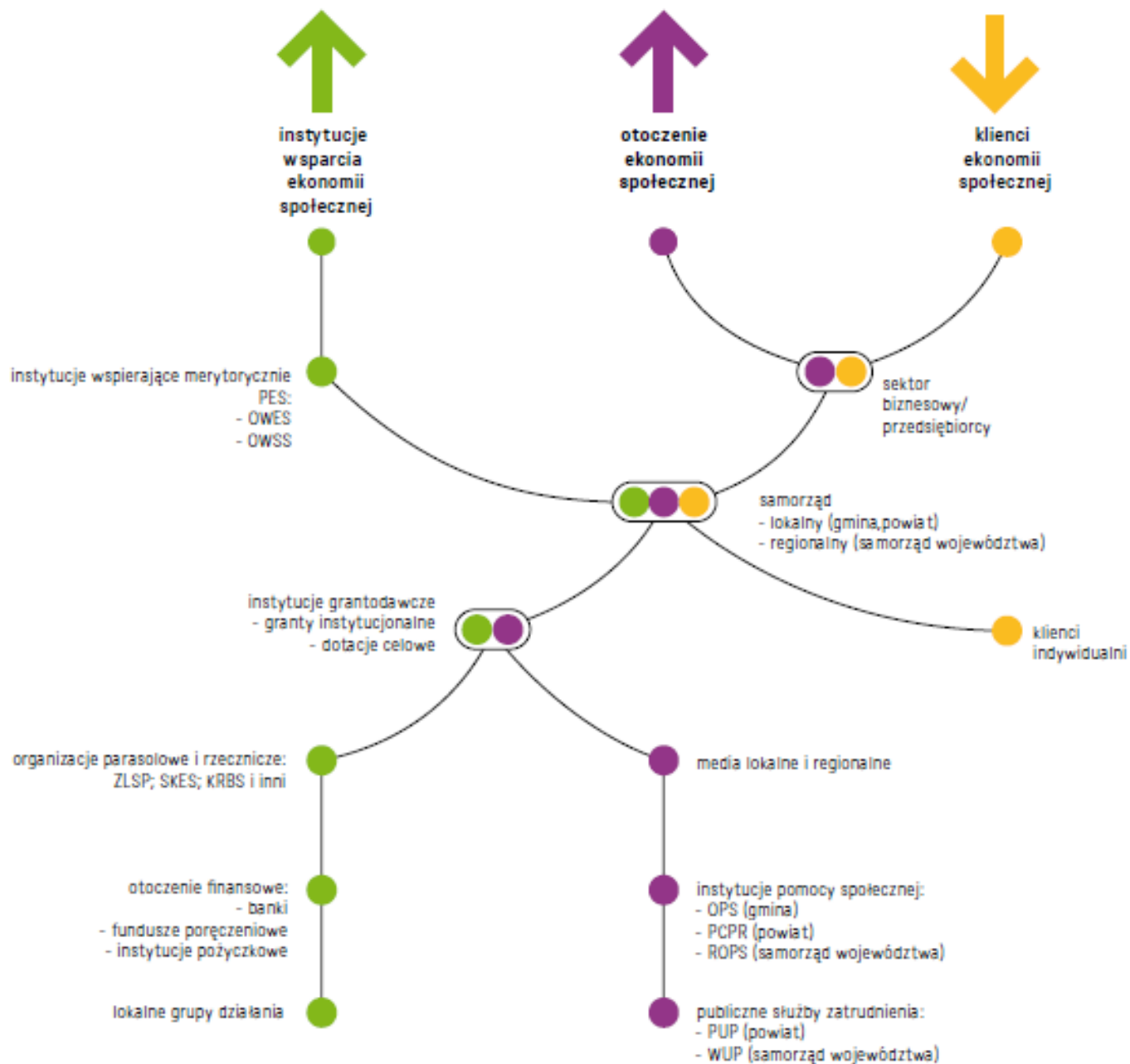
W kręgu zaklętym kręgu tajemniczych skrótów

- **PES** – podmiot ekonomii społecznej – każdy podmiot realizujący funkcje ekonomii społecznej, np. Spółdzielnia socjalna.
- **OWES** – ośrodek wsparcia ekonomii społecznej – powoływany do życia w ramach środków publicznych (projektowych – po kl) lub w ramach statutu organizacji pozarządowej. Podmiot wspierający pes-y, świadczący szeroko rozumiane usługi doradztwa dla pes-ów (prawne, podatkowe, psychologiczne, zawodowe), szkoleniowe dla osób zainteresowanych założeniem PES.
- **OWSS** – ośrodek wsparcia spółdzielczości socjalnej – powoływany do życia w ramach środków publicznych (projektowych – po kl) lub w ramach statutu organizacji pozarządowej. Podmiot wspierający spółdzielnie socjalne poprzez doradztwo i szkolenia (prawne, księgowo-ekonomiczne, zawodowe i psychologiczne) oraz wsparcie finansowe (system grantowy dla istniejących i tworzonych spółdzielni socjalnych).
- **ZAZ** – zakład aktywności zawodowej – powoływany do życia przez jednostkę publiczną lub non-profit. Ma na celu przygotowanie do życia w otwartym środowisku **osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym**. Finansowany głównie z pfron-u.
- **WTZ** – warsztaty terapii zajęciowej – powoływany do życia przez jednostki sektora publicznego, samorządowego, non-profit czy przedsiębiorstwa komercyjne. Służą **osobom niepełnosprawnym** w podjęciu samodzielnego życia społecznego i zawodowego. Finansowane z dotacji.
- **CIS** – centrum integracji społecznej – powoływane do życia przez organizację pożytku publicznego. Ma za zadanie integrować **bezdomnych, bezrobotnych, alkoholików, narkomanów, uchodźców, chorych psychicznie, byłych więźniów**. Finansowane głównie z dotacji.
- **KIS** – klub integracji społecznej – powoływany do życia przez organizację pożytku publicznego. Ma za zadanie integrować **osoby o podobnych trudnościach i problemach życiowych** (jednostki i rodziny w uczestnictwie w życiu społeczności lokalnej) – pomaga w samoorganizowaniu się takich osób. Finansowany głównie z dotacji.

The background of the slide is a light gray gradient. In the top-left and bottom-right corners, there are several realistic-looking water droplets of various sizes, rendered with soft shadows and highlights to give them a three-dimensional appearance.

OTOCZENIE
PODMIOTÓW EKONOMII
SPOŁECZNEJ
/PES/

podmioty ekonomii społecznej

Co cechuje biznes w Polsce?

Do dyskusji!!!

- Orientacja na zysk
- Orientacja na rozwój /biznesu/
- Orientacja na pracownika
- Orientacja na społeczeństwo

Dlaczego biznes chce się otoczyć na PES?

1. Szuka produktów i usług
2. Szuka wsparcia w innowacji /rozumianej głównie jako rozbudowanie swoje CSR, ale nie tylko/
3. Szuka uzasadnienia dla swojej działalności

● **Z kim biznes chce rozmawiać?**

Z kimś z kim zrobi się dobry biznes

stąd

w myśląc o powołaniu i prowadzeniu PES musi
znaleźć się miejsce na **fazę koncepcyjną** oraz
na zdobycie **właściwych kompetencji**
potrzebnych do prowadzeniu biznesu

Czego biznes wymaga?

1. **Zrozumienia** mechanizmów jakimi rządzi się wolny rynek
2. **Postawy** otwartej na współpracę
3. Pełnego **profesjonalizmu** od kadry zarządzającej
4. **Standardów** działania

Jak do tego dojść?

Nawiązać profesjonalną, tj. opartą na:

- wiedzy,
- kompetencji,
- doświadczeniu **relacje**.

Jedynym właściwym klimatem budowania takiej partnerskiej relacji jest

klimat szczerości, zrozumienia i nieudawania, że się jest kimś, kim się naprawdę nie jest albo że potrafi się coś, czego z racji innego pochodzenia /sektora/, czego nie było się gdzie i jak nauczyć!

Szanse i zagrożenia jak to poprawnie zrozumieć?

Szanse i zagrożenia W analizie SWOT to **czynniki** warunkujące **o charakterze zewnętrznym**.

Oznacza to, że podmiot w tym przypadku PES nie ma na nie **bezpośredniego wpływu**. Jedyne co może zrobić to wykorzystywać szanse i unikać zagrożeń

Szanse dla PES

1. Rynek zbytu dla produktów i usług
2. Nawiązanie profesjonalnych partnerstw, które skutkują przekazywaniem biznesowego know-how
3. Mentorig, tutoring czyli znalezienie opiekuna
4. Edukacja biznesu w obszarze CSR /ang. Corporate Social Responsibility/

Zagrożenia dla PES

1. PES bazuje na kapitale społecznym/ludzkim nie inwestycyjnym a to trudna materia – pieniądz nie odda w twarz lub trzaśnie drzwiami opuszczając stanowisku pracy
2. Wykorzystanie PES do kreacja społecznej marki danej firmy
3. Różnice w kulturze organizacyjnej
4. Biznes nie zna specyfiki sektora NGO

Szanse dla biznesu

1. Mobilizacja kapitału społecznego
2. Generowanie innowacyjności
3. Poszerzanie rynku przez włączenia do uczestnictwa w nim osób dotychczas wykluczonych/edukacja konsumencka/
4. Holistyczna analiza rynku /na rynku komercyjnym bardzo kosztowna usługa/
5. Budowanie świadomości marki jako przyjaznej społecznie /tutaj uwaga – patrz slajd o budowaniu relacji, kreacja społecznej marki firmy/
6. Bezpośrednie wsparcie gospodarki na poziomie lokalnym /podatki, miejsca pracy/
7. Outsourcing usług
8. Środki zew. na rozwój firmy/przedsiębiorstwa

Zagrożenia dla biznesu

1. Psują rynek poprzez nieuczciwą konkurencję, dot. to głównie małych i średnich firm poprzez np. klauzule społeczne
2. Brak profesjonalizmu i standaryzacji działań wynikający z braku kompetencji w rynkowym obszarze działalności PES /obszarze nastawionym na zysk/ np. brak długoterminowych kontraktów
3. Różnica w kulturach organizacyjnych
4. PES nie zna specyfiki sektora prywatnego

MODUŁ II

Działalność komercyjna Podmiotów
Ekonomii Społecznej

Kluczem usługowym podmiotów ekonomii społecznej są usługi użyteczności publicznej

Czym są usługi użyteczności publicznej?

KPRES używa określenia „usługi użyteczności publicznej”, w definicji ekonomii społecznej stanowiące – według tego dokumentu – sferę „aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu”.

Kto może takie usługi świadczyć

Usługi użyteczności publicznej mogą być realizowane bezpośrednio przez podmioty będące częścią sektora publicznego lub poprzez finansowanie podmiotów prywatnych zapewniających daną usługę, w tym przez podmioty niekomercyjne – organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorstwa społeczne.

Kategorie usług społecznych użyteczności publicznej

Do usług społecznych użyteczności publicznej w gminach i powiatach jako podstawowe należy zaliczyć usługi w zakresie:

- Promocji i ochrony zdrowia,
- Pomocy społecznej,
- Gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- Edukacji publicznej,
- Kultury, kultury fizycznej i turystyki,
- Polityki prorodzinnej,
- Wspierania osób niepełnosprawnych,
- Przeciwdziałania bezrobociu.

Usługi społeczne użyteczności publicznej mogą być w różnym stopniu i na różnych zasadach zlecane podmiotom prywatnym.

Dlaczego

usługi społeczne użyteczności publicznej są ważne?

Korespondują wprost z celem głównym ekonomii społecznej, określonym w KPRES, tj.

Do 2020 roku podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji życiowej oraz dostawcą usług użyteczności publicznej działającym we wspólnotach samorządowych

JAK NALEŻY ZATEM ROZUMIEĆ DZIAŁALNOŚĆ KOMERCYJNĄ PES

To nic innego jak **wszelka działalność gospodarcza PES, w tym także wszelkie usługi użyteczności publicznej prowadzone w formule odpłatnej!**

Jest to kluczowy element zapewniający trwałość funkcjonowania PES, a w konsekwencji całego sektora ekonomii społecznej. Zysk z działalności gospodarczej powinien być przeznaczony na cele statutowe PES. W przypadku spółdzielni socjalnych – tak, jak w przypadku przedsiębiorstw komercyjnych – osiągnięcie zysku z działalności gospodarczej oraz jego wysokość jest miarą sukcesu funkcjonowania podmiotu.

Przykłady

1. Działalność remontowo budowlana – dominująca
2. Sprzątanie/pielęgnacja zieleni - dominująca
3. Catering/gastronomia - dominująca
4. Usługi osobiste /fryzjer, kosmetyczka, krawiec/
5. Szkolenia/doradztwo
6. Rolnictwo/leśnictwo
7. Usługi opiekuńcze
8. Usługi turystyczne
9. Usługi reintegracyjne /KIS, CIS/ - dominująca
10. Produkcja /piekarnia, meble/
11. Handel /sklep/
12. Poligrafia
13. Inne zgodne z PKD

Największe wyzwania w działalności komercyjnej PES czego oczekuje PES

- Przedsiębiorcom społecznym przede wszystkim zależy na kontakcie z **osobami kompetentnymi, mającymi doświadczenie w prowadzeniu i zarządzaniu przedsięwzięciem biznesowym oraz w obszarze marketingu i sprzedaży.**
- Biznesmen powinien towarzyszyć organizacji w procesie pełniąc **funkcję mobilizującą** zespół, **weryfikującą wprowadzenie zmian** oraz **doradczą** przy podejmowaniu kluczowych decyzji
- Warunkiem zaproponowania skutecznych rozwiązań przez doradcę-biznesmena jest **poznanie specyfiki i kultury danej organizacji** – jej misji, celów, struktury, sposobu zarządzania. Z tej perspektywy istotna jest stała współpraca z jedną osobą przy danym procesie
- Z kolei od strony organizacji chcącej podjąć działalność gospodarczą warunkiem powodzenia jest **gotowość i odpowiedni poziom determinacji**

Największe wyzwania w działalności komercyjnej PES co stanowi problem

- **Napięcia** wynikające z niezrozumienia przez osobę z biznesu specyfiki działalności ekonomicznej prowadzonej przez podmioty ekonomii społecznej i jej relacji do działalności społecznej, opór przed wprowadzaniem rozwiązań biznesowych, które mogłyby nie być zgodne z misją organizacji
- **Wzajemne niezrozumienie i zniechęcenie** wynikające z różnic wiedzy, doświadczenia przedsiębiorców społecznych i doradcy
- **Opór członków organizacji wobec zmian i propozycji „osoby z zewnątrz”**. Dodatkowa trudność pojawia się jeszcze w przypadku gdy przedsiębiorstwo społeczne jest tworzone przez osoby zagrożone wykluczeniem lub wykluczone społecznie

MODUŁ III

Rola Podmiotów Ekonomii Społecznej w
obszarze Społecznej Odpowiedzialności
Biznesu /ang. Corporate Social
Responsibility/

Czym jest CSR

(Ang. *Corporate social responsibility*, CSR) – odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo

Inną aktualną definicją jest definicja zawarta w normie pn-iso 26000 - "odpowiedzialność organizacji za wpływ jej decyzji i działań na społeczeństwo i środowisko zapewniana przez przejrzyste i etyczne postępowanie które:

- przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, w tym dobrobytu i zdrowia społeczeństwa;
- uwzględnia oczekiwania interesariuszy;
- jest zgodne z obowiązującym prawem i spójne z międzynarodowymi normami postępowania;
- jest zintegrowane z działaniami organizacji i praktykowane w jej relacjach."

Czym jest CSR

CSR jest bardzo szerokim pojęciem, pod którym kryje się szereg różnych inicjatyw czy procedur.

Najlepiej obrazują go obszary tematyczne, wyróżnione w normie PN-ISO 26 000, tj.

- **ład organizacyjny,**
- **prawa człowieka,**
- **praktyki z zakresu pracy,**
- **środowisko,**
- **uczciwe praktyki operacyjne,**
- **zagadnienia konsumenckie,**
- **zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej.**

O co chodzi w CSR, czyli kto z kim

Interesariusze ang. *Stakeholders*

Grupy bądź osoby zainteresowane działalnością przedsiębiorstwa i wysuwające wobec niego żądania. Obejmują zarówno podmioty dostarczające przedsiębiorstwu zasobów tej firmy, podmioty ponoszące ryzyko jak i wpływające na poziom tego ryzyka, podmioty pozostające w przymusowym lub dobrowolnym związku z przedsiębiorstwem itp.

Interesariusze to kluczowe pojęcie przy tworzeniu i realizacji działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (csr). W teorii mówi o tym definicja komisji europejskiej, która określa CSR jako „odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo” i postuluje, że „przedsiębiorstwa powinny dysponować mechanizmem integracji kwestii społecznych, środowiskowych, etycznych i tych związanych z prawami człowieka, jak i problemów konsumentów ze swoją działalnością oraz podstawową strategią, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami.

O co chodzi w CSR, czyli kto z kim

Interesariusze mogą być klasyfikowane wedle różnych kryteriów (np. Stopnia związku z firmą, siły oddziaływania, charakteru relacji itp.). Najbardziej podstawowy podział to interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni.

Do interesariuszy wewnętrznych zaliczyć można:

- Pracowników
- Udziałowców
- Rady nadzorcze

Interesariuszami zewnętrznymi mogą być:

- Klienci
- Dostawcy
- Konkurenci
- Władze państwowe
- Media
- Związki zawodowe
- Organizacje pozarządowe

Poziom wdrażania CSR w Polsce czyli jak temat się sprzedał w roku 2015

- **Związki zawodowe dla wszystkich**

Ograniczenie udziału w związkach zawodowych do pracowników zatrudnionych na etacie jest niekonstytucyjne – orzekł trybunał konstytucyjny.

Umowy cyw. – Prawne mogą należeć do związków zawodowych

- **Firma=idea**

5. Edycja organizowanego przez konfederację lewiatan europejskiego forum nowych idei w Sopocie poświęcona była Europie w obliczu rosnących nierówności społecznych, radykalizmów i zagrożeń geopolitycznych.

- **Antykorupcyjnie**

Indeks Percepcji Korupcji (CPI), przygotowywany corocznie przez organizację Transparency International, służy oszacowaniu skali problemu korupcji na świecie i powstaje przy wsparciu ludzi biznesu, analityków z całego świata, w tym ekspertów zamieszkałych w ocenianym kraju. Najbardziej skorumpowanym krajem Unii Europejskiej jest Bułgaria znajdująca się na 69. miejscu. Na 169 ocenionych krajów Polska zajęła 30. pozycję (62 punkty). Względem poprzedniego roku oznacza to wzrost o jeden, a w porównaniu z 2013 r. – o dwa punkty. Sytuacja nieco się zatem poprawiła?

- **MNIEJ WĘGLA**

W światowym sektorze bankowym nie dziwi już coraz częstsze odchodzenie od finansowania inwestycji związanych z węglem, w polskim kontekście politycznym nie są to jednak działania tak oczywiste. Dlatego należy zauważyć decyzję Banku ING, który ze skutkiem natychmiastowym postanowił zakończyć finansowanie nowych elektrowni węglowych i kopalń węgla energetycznego na całym świecie.

Poziom wdrażania CSR w Polsce czyli jak temat się sprzedał w roku 2015

- **Więcej klauzul społecznych**

Warszawa dołączyła do miast aktywnie wykorzystujących mechanizmy społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych /catering, sprząatanie, usługi opiekuńcze/. do progu 30 tys. Euro, klauzule społeczne są zalecane.

- **Monitoring udostępniania danych pozafinansowych**

Fundacja CentrumCSR.PL przeprowadziła obywatelski monitoring sprawdzający, czy biznes udostępnia dane o kluczowych pozafinansowych aspektach swojej działalności. Wyniki badania nie napawają optymizmem. Firmy najlepiej wypadają pod względem uwzględniania CSR w serwisie WWW (66,9%). Osobę odpowiedzialną za kwestie społecznej odpowiedzialności zatrudnia tylko 16,3% firm. Kodeks etyczny ma jedynie 31,7%, a spójną politykę CSR – 42,7%.

- **Nowe formy wolontariatu**

Od kilku lat w firmach rozwija się wolontariat kompetencyjny, w którym główny nacisk jest położony na dzielenie się przez pracowników swoimi kluczowymi kompetencjami zawodowymi. Kolejną ciekawą grupą pracowników, której proponuje się wolontariat, są programy dla osób dojrzałych 55+ aktywnych zawodowo.

- **Standardy fundacji korporacyjnych**

Forum Darczyńców ogłosiło wypracowane wspólnie z 45 fundacjami korporacyjnymi standardy działania fundacji powołanych przez firmy oraz zaprezentowało podręcznik dla osób zarządzających takimi fundacjami. Opracowanie zawiera standardy działania wraz z mechanizmem ich weryfikacji, praktyczne wskazówki, dobre przykłady i bazę wiedzy.

Miejsce Podmiotów Ekonomii Społecznej w CSR

EKONOMIA SPOŁECZNA I TRADYCYJNA – PODOBIENSTWA I RÓŻNICE

EKONOMIA TRADYCYJNA (uwzględniająca strategię CSR)

EKONOMIA SPOŁECZNA

Podobieństwo: generowanie zysków oraz nowych, stałych źródeł dochodów.

Różnice

Cel funkcjonowania: generowanie zysków z uwzględnieniem strategii społecznej odpowiedzialności biznesu.

Cel funkcjonowania: prowadzenie działalności gospodarczej dla osiągnięcia celu społecznego: działanie na rzecz rozwoju lokalnego i przywrócenie godności i niezależności ekonomicznej ludziom wykluczonym społecznie.

Realizacja celów społecznych – instrumentem wspierającym osiągnięcie celu biznesowego.

Sukces biznesowy – instrumentem realizacji celu społecznego.

Wynikają z tego różnice:

- w strukturze własnościowej
- w sposobie zarządzania
- w doborze pracowników i pracowniczek
- w celach i etosie pracy

Miejsce Podmiotów Ekonomii Społecznej w CSR

FORMY I MODELE WSPÓŁPRACY BIZNESU Z PRZEDSIĘBIORSTWAMI SPOŁECZNYMI: OBECNE I WZORCOWE

obecny model:
filantropia i działania dobroczynne

przyszłość:
1. biznes jako usługobiorca lub zleceniodawca
2. obustronne korzyści

model wzorcowy:
strategiczne partnerstwo biznesowe

PEsy obok działalności czysto użytecznej **muszą wprowadzać** element **zaangażowania społecznego i odpowiedzialności społecznej** do firm.

Szanse współpracy PES z Biznesem w ramach CSR – realna możliwość czy mrzonki

Dwie strony medalu

1. Perspektywa biznesu:

- zaspokojenie konkretnej potrzeby wynikającej z codziennego funkcjonowania przedsiębiorstwa (np. Zagospodarowanie odpadów, oszczędności z tytułu przekazywania surowców do recydingu)
- realizacja działań strategii csr (w tym na przykład działań w kierunku zrównoważonego rozwoju, działań na rzecz społeczności lokalnych, zarządzanie różnorodnością)
- korzyści wizerunkowe: budowa wizerunku firmy społecznie odpowiedzialnej, działającej z uwzględnieniem potrzeb społeczności lokalnych
- zdobywanie nowych doświadczeń biznesowych dzięki kontaktowi z nietypowym partnerem
- kształtowanie postaw społecznej odpowiedzialności u pracowników i pracowniczek (na przykład uwrażliwienie na sytuację osób niepełnosprawnych, promocja działań ekologicznych)
- obniżenie kosztów: pozyskiwanie produktów i usług często po niższej cenie niż w przedsiębiorstwach komercyjnych, możliwość obniżenia wpłat na pfron
- dostęp do nowych rynków, specjalistycznych usług i unikalnych produktów (większa konkurencyjność)
- możliwość pozyskiwania dotacji na partnerstwa biznesowe
- podjęcie współpracy ze stałym, lojalnym, wiarygodnym Partnerem społecznym

Szanse współpracy PES z Biznesem w ramach CSR – realna możliwość czy mrzonki

2. Perspektywa społeczna:

- zwiększenie umiejętności organizacji społecznych z zakresu zarządzania oraz marketingu (profesjonalizacja działania)
- dostęp podmiotów ekonomii społecznej do stabilnych źródeł dochodu, a tym samym ograniczenie zależności od dotacji publicznych
- promocja działalności – łatwiejsze pozyskanie nowych partnerów biznesowych
- budowa pozytywnej samooceny osób zagrożonych wykluczeniem społecznym: umożliwienie docenienia swojego potencjału jako pełnoprawnych uczestników rynku (rozwój kapitału zawodowego dzięki udziałowi w szkoleniach dedykowanych konkretnym grupom osób czy też programom mentoringu)
- korzyści dla szerokiego grona interesariuszy, w tym środowiska (np. wyrób produktów z zastosowaniem recydingu), Skarbu Państwa (np. ponoszenie mniejszych wydatków na PFRON), społeczeństwa (walka ze stereotypami dotyczącymi osób zagrożonych wykluczeniem)

Podsumowanie

Współczesne zmiany społeczno-ekonomiczne niosą ze sobą konieczność poszukiwania nowych rozwiązań, które przyczynią się do budowy silniejszego społeczeństwa. Dlatego też powinno się nawiązywać do idei połączenia wartości ekonomicznych i społecznych oraz zachęcania obywateli do uczestnictwa w życiu społecznym i w inicjatywach z zakresu współpracy z lokalną społecznością. Takie właśnie połączenie gwarantują przedsiębiorstwa społeczne. Idea przedsiębiorczości społecznej oparta jest na odpowiedzialności. Przedsiębiorcy społeczni zwykle koncentrują się na rozwiązywaniu najbardziej palących i – z pozoru – nierozwiązywalnych problemów społecznych. I robią to z sukcesem – nie tylko wprowadzają innowacyjne metody, ale także zmieniają nastawienie ludzi i społeczności. Przy odpowiednim wsparciu przedsiębiorczość społeczna może przyczynić się w bardziej efektywny sposób do rozszerzenia rynku pracy i tworzenia nowych możliwości dla nisko wykwalifikowanych pracowników. Przedsiębiorczość społeczna odgrywa znaczącą rolę w gospodarce, gdyż łączy w sobie opłacalność i solidarność, umożliwia tworzenie miejsc pracy o wysokiej jakości, a także wzmacnia spójność społeczną, gospodarczą i regionalną. Poprzez właśnie taki sposób prowadzenia działalności przedsiębiorstwa społeczne generują szeroko rozumianą wartość dodaną.

I to właśnie owa wartość dodana sprawia, że działalność podmiotów ekonomii społecznej po prostu się opłaca.

/Źr. A. Balsewicz, wartość dodana generowana przez podmioty ekonomii społecznej – korzyści ekonomiczne i społeczne, w: Współczesne Problemy Ekonomiczne nr 11 (2015), Uniwersytet Szczeciński, zeszyty naukowe nr 858, s. 7/

LITERATURA

- GOSPODARKA SPOŁECZNA W POLSCE. WYNIKI BADAŃ 2005-2007, S. NAŁĘCZ (RED.), ISP PAN, WARSZAWA 2008
- K. GŁĄBICKA, EKONOMIA SPOŁECZNA - WYZWANIE DLA INSTYTUCJI POMOCY SPOŁECZNEJ, MAZOWIECKIE CENTRUM POLITYKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA 2010
- NOWA GOSPODARKA SPOŁECZNA W ROZWOJU REGIONALNYM I LOKALNYM, E. LEŚ, M. OŁDAK (RED.), WARSZAWA 2008
- C. FELBER, GOSPODARKA DOBRA WSPÓLNEGO. MODEL EKONOMII PRZYSZŁOŚCI, BIAŁY WIATR, RZESZÓW 2014
- M. ALBERT, EKONOMIA UCZESTNICZĄCA. ŻYCIE PO KAPITALIZMIE, POZNAŃ 2007
- M. DAHL, NIEMIECKI MODEL SPOŁECZNEJ GOSPODARKI RYNKOWEJ JAKO WZÓR DLA POLSKICH PRZEMIAN SYSTEMOWYCH PO 1989 ROKU, ELIPSA, WARSZAWA 2015
- A. KARWACKI, T. KAŻMIERCZAK, M. RYMSZA, REINTEGRACJA. AKTYWNA POLITYKA SPOŁECZNA W PRAKTYCE, ISP, WARSZAWA 2014
- PARTNERSTWO DLA ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ, W. DUCZMAL, S. KANIA, S. ŚLIWA (RED.), WSZIA, OPOLE 2014
- SOCIAL ECONOMY IN POLAND. PAST AND PRESENT, M. RYMSZA, T. KAŻMIERCZAK (ED.), ISP, WARSZAWA 2014
- T. G. GROSSE, INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH, THE INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS, SZANSE ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ W POLSCE – ZADANIA STOJĄCE PRZED NOWYM RZĄDEM, ANALIZY I OPINIE NR 53, LISTOPAD 2005
- D. MURAWSKA: RELACJE FIRM Z PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ, BIULETYN EKONOMIA SPOŁECZNA NR 3 / 2013 (8)
- K. CIBOR, USŁUGI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, FISE FUNDACJA INICJATYW SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH, WARSZAWA 2014

LITERATURA

- BADANIE KONDYCJI PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ: SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH, SPÓŁEK NON-PROFIT, CENTRÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, KLUBÓW INTEGRACJI SPOŁECZNEJ FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO, RAPORT KOŃCOWY, PUSZCZYKOWO/SZCZECIN 2013
- K. TUREK , A. SOBCZYK-TUREK , BARIERY W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI EKONOMICZNEJ PRZEZ PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ, FUNDACJA BIURO INICJATYW SPOŁECZNYCH, WARSZAWA 2015
- A. BALSEWICZ, WARTOŚĆ DODANA GENEROWANA PRZEZ PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ – KORZYŚCI EKONOMICZNE I SPOŁECZNE, W: WSPÓŁCZESNE PROBLEMY EKONOMICZNE NR 11 (2015), UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI, ZESZYTY NAUKOWE NR 858
- RAPORT, ODPOWIEDZIALNY BIZNES W POLSCE 2015, DOBRE PRAKTYKI, FORUM ODPOWIEDZIALNEGO BIZNESU, WARSZAWA 2015
- SPOTKANIE DWÓCH ŚWIATÓW, WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ Z BIZNESEM, FORUM ODPOWIEDZIALNEGO BIZNESU, WARSZAWA 2013

Dziękuję za uwagę!